

Tijdelijk besluit Toetsingscommissie experimenten rechtspleging

Nota van toelichting

1. Algemeen

Artikel 6 van de Tijdelijke Experimentenwet rechtspleging (hierna: de wet) regelt de instelling van de Toetsingscommissie experimenten rechtspleging (hierna: de Toetsingscommissie). Op grond van het eerste lid van voornoemd artikel heeft de Toetsingscommissie tot taak te toetsen of voorgestelde experimenten (die worden uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 1, eerste lid, en artikel 5, eerste lid) voldoen aan de eisen zoals opgenomen in de wet en het Tijdelijk Experimentenbesluit rechtspleging en zo nodig duidelijk te maken of, en zo ja, op welke wijze de voorstellen aanpassing behoeven. Op grond van het derde lid van artikel 6 kunnen er bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld voor de samenstelling en het functioneren van de Toetsingscommissie en de wijze waarop zij toetst. Dit besluit stelt deze regels vast.

Deze toelichting wordt vanwege de samenhang met de Kaderwet Adviescolleges ondertekend mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2. Verhouding met de Kaderwet Adviescolleges

De Toetsingscommissie is een adviescommissie in de zin van artikel 4 van de Kaderwet adviescolleges (hierna: Kaderwet). Het besluit moet daarom in samenhang met de bepalingen van de Kaderwet worden gezien. Hieruit volgt onder meer dat leden van de Toetsingscommissie worden benoemd bij koninklijk besluit voor ten hoogste vier jaar en dat zij tweemaal kunnen worden herbenoemd (artikel 4 Kaderwet). Voorts zal de Toetsingscommissie over een secretaris beschikken (artikel 15 Kaderwet). De Kaderwet kent de mogelijkheid om medewerkers toe te voegen aan de commissie (zie artikel 15, derde lid, Kaderwet). Hiervan wordt in het kader van dit besluit geen gebruik gemaakt. Voorts bevat de Kaderwet bepalingen over de wijze van besluitvorming in adviescolleges (zie artikel 20 Kaderwet). In voorkomende gevallen kan de Toetsingscommissie op grond van artikel 23 Kaderwet gezamenlijk met een ander adviescollege advies uitbrengen. Zij zijn hiertoe verplicht indien hierom bij het adviesverzoek door de Minister voor Rechtsbescherming is verzocht. Een gezamenlijk advies kan bijvoorbeeld samen met de Adviescommissie burgerlijk procesrecht of de Staatscommissie internationaal privaatrecht worden uitgebracht.

De artikelen 17 en 18 van de Kaderwet, die de mogelijkheid bieden op om verzoek van het parlement of op eigen initiatief advies uit te brengen, zullen in het geval van de Toetsingscommissie zonder gevolg blijven. In artikel 6 van de wet is de taak van de Toetsingscommissie immers beperkt tot het toetsen van voorstellen voor algemene maatregel van bestuur. Een dergelijk voorstel voor een algemene maatregel van bestuur kan alleen worden opgesteld door de Minister voor Rechtsbescherming. Ook de bepalingen in de Kaderwet over de begroting en programmering (de artikelen 25, 26 en 27 Kaderwet) zullen in de praktijk gezien de aard van de advisering door de Toetsingscommissie niet of slechts in beperkte mate worden uitgewerkt. Het werkprogramma is immers afhankelijk van het aantal aan de Toetsingscommissie voorgelegde experimenten zoals vastgelegd in een door de Minister voor Rechtsbescherming opgesteld voorstel voor een algemene maatregel van bestuur. De begroting bestaat uit de bezoldiging van de leden en de secretaris. Op deze bezoldiging is de Wet vergoedingen adviescolleges en commissies, alsmede het Besluit vergoedingen adviescolleges en commissies, van toepassing. In het kader van de Toetsingscommissie zal een vergoeding per vergadering worden toegekend. De hoogte van de bezoldiging wordt vastgesteld in het benoemingsbesluit van de leden. Op grond van artikel 2 van het Besluit vergoedingen adviescolleges en commissies bedraagt deze vergoeding ten

hoogste 3% van het maximum van salarisschaal 18 van de CAO Rijk (hetgeen per 1 juli 2020 neerkomt op een kleine 300 euro). Aan de voorzitter kan een vergoeding worden toegekend die maximaal 130% bedraagt van de hoogte van de vergoeding die aan de andere leden wordt toegekend.

Ten aanzien van de verslaglegging en evaluatie (de artikelen 28 en 29 Kaderwet) geldt dat door de in de wet voorgeschreven voorhangprocedure van de door die artikelen gewenste transparantie richting het parlement reeds wordt bereikt (artikel 1, achtste lid, van de wet). In een in een voorhang aan het parlement voor te hangen ontwerp-algemene maatregel van bestuur zal het advies van de Toetsingscommissie zijn verwerkt. Artikel 7 van de wet schrijft daarnaast evaluatie binnen tien jaar na inwerkingtreding voor. Deze evaluatie ziet mede op het functioneren van de Toetsingscommissie.

3. Consultatie en gevolgen door regeldruk PM

Artikelsgewijs

Artikel 1 (Definitiebepalingen)

Dit artikel bevat de definitie van de wet (Tijdelijke Experimentenwet rechtspleging), de Toetsingscommissie (de Toetsingscommissie experimenten rechtspleging bedoeld in artikel van de wet) en het experiment (een voorstel voor een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 1, eerste lid en artikel 5, eerste lid).

Artikel 2 (Samenstelling van de Toetsingscommissie)

De Toetsingscommissie bestaat uit minimaal zeven en maximaal negen leden, inclusief de voorzitter. De voorzitter dient een rechterlijk ambtenaar te zijn of te zijn geweest. Het begrip rechterlijk ambtenaar is gedefinieerd in artikel 1, onder b, van de Wet op de rechterlijke organisatie. De commissie wordt dusdanig samengesteld dat de drie invalshoeken die van de Toetsingscommissie in haar advies aan de Minister worden verwacht, zoveel mogelijk evenredig vertegenwoordigd zijn. Dit betekent dat er bij volledige benutting van het aantal leden er, naast de voorzitter, nog twee juristen zullen worden geselecteerd, drie leden met kennis van de economische wetenschap en drie leden met kennis van de sociale wetenschappen. De leden dienen over aantoonbare affiniteit met geschilbeslechting in brede zin te beschikken. Hierbij kan niet alleen worden gedacht aan rechtspraak maar ook aan andere wijzen van geschilbeslechting en geschiloplossing. Het streven is gericht op evenredige vertegenwoordiging van de drie disciplines in de Toetsingscommissie. Mocht er een vacature bestaan of mocht een lid niet in de gelegenheid zijn om deel te nemen aan de beraadslagingen dan staat dit niet aan besluitvorming in de weg. Doordat de Toetsingscommissie beschikt over meerdere leden met de gewenste achtergrond, blijft gewaarborgd dat voldoende kennis en inbreng is geleverd om in het advies de drie invalshoeken voldoende belicht te krijgen. Op grond van artikel 11 van de Kaderwet worden de leden van een adviescollege bij koninklijk besluit benoemd voor ten hoogste vier jaar. Herbenoeming kan tweemaal en telkens voor ten hoogste vier jaar plaatsvinden. De Minister voor Rechtsbescherming dient zorg te dragen voor openbaarmaking van een vacature. Op grond van artikel 12 van de Kaderwet worden de leden van een adviescollege benoemd op grond van de deskundigheid die nodig is voor de advisering op het beleidsterrein waarvoor het adviescollege is ingesteld, alsmede op grond van maatschappelijke kennis en ervaring. Daarnaast wordt op grond van voornoemd artikel bij de benoeming van de leden van de Toetsingscommissie gestreefd naar evenredige deelneming van vrouwen en personen behorende tot etnische of culturele minderheidsgroepen.

Artikel 3 (Termijn en wijze van toetsing)

De Toetsingscommissie dient binnen acht weken een advies uit te brengen inzake een door de Minister voor Rechtsbescherming voorgelegd voorstel voor een algemene maatregel van bestuur waarin het experiment is vastgelegd. De Toetsingscommissie

dient in haar advies in te gaan op de juridische, sociaalwetenschappelijke en economische aspecten van het voorgelegde experiment. De Toetsingscommissie kijkt daarbij kritisch naar de omschrijving van de problematiek, de gekozen oplossing en de vraag of het experiment past binnen de doelstelling van de wet en van het desbetreffende experiment. Daarnaast zal door de deskundige(n) in de commissie vanuit sociaalwetenschappelijk oogpunt beoordeeld worden of het experiment de verwachte gedragseffecten zal hebben, mede gezien vanuit hetgeen in de wetenschappelijke literatuur bekend is over de gevolgen van prikkels voor het gedrag van burgers en instellingen. En ten slotte zal vanuit economische deskundigheid bezien worden wat de verwachte opbrengst van het experiment voor de maatschappij is en of de procedure een efficiënte procedure oplevert, mede vanuit kostenoverwegingen. De Toetsingscommissie kan de onderbouwing, waar zij dit nodig acht, aanvullen.

Artikel 4 (Instellingsduur Toetsingscommissie)

De wet vervalt na vijftien jaar. Daarmee vervalt ook de grondslag voor de Toetsingscommissie. Aan de Toetsingscommissie is nog drie maanden na het vervallen van de wet gegeven om administratieve zaken af te handelen, zoals het onderbrengen van archiefstukken bij het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Artikel 5 (Archiefbescheiden)

De archiefbescheiden van de Toetsingscommissie worden ondergebracht bij het archief van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Onder archiefbescheiden kan in dit verband worden gedacht aan de notulen en agendastukken van vergaderingen van de Toetsingscommissie.

Artikel 6 (Inwerkingtreding en vervallen van het besluit)

Het besluit zal, evenals het Tijdelijk experimentenbesluit rechtspleging, gelijktijdig met de wet in werking treden. De wet en het Tijdelijk experimentenbesluit rechtspleging vormen immers het kader waaraan de Toetsingscommissie de voorgelegde experimenten dienen te beoordelen. Dit artikel zorgt ervoor dat het besluit vervalt bij de opheffing van de Toetsingscommissie. De Toetsingscommissie wordt op grond van artikel 4 drie maanden na het vervallen van de wet opgeheven, zodat er gelegenheid is voor de administratieve afwikkeling van de opheffing van de Toetsingscommissie.

Artikel 7 (Citeertitel besluit)

Dit artikel bepaalt de citeertitel van het besluit. Conform de Aanwijzingen voor de regelgeving (hierna: Ar) is zowel in het opschrift als in de citeertitel de tijdelijkheid van de regeling tot uitdrukking gebracht (Ar 5.72).

De Minister voor Rechtsbescherming,